

дивідуально орієнтованого освітнього спілкування, то нерідко відбувається різке зниження вимогливості до себе, що зрештою призводить до втрати інтересу до навчання.

Під час так званих тьюторських консультацій студент має можливість керувати власним навчальним процесом на основі консультативних бесід. Студент має тепер персональний навчальний план у вигляді графічного бланка. Заповнивши цей бланк, він отримує можливість конкретно впливати на власну освіту. Цим забезпечується ефективність навчального процесу.

Література

1. Елова Н. А. Иностранный язык в вузе: опыт параллельного вхождения // Высшее образование в России. — 2005. — № 1. — С. 1—12.
2. Ведмедь О. Л., Платошина Н. А. Самостоятельная работа — главный резерв обеспечения качества подготовки специалистов // Сборн. трудов Ростовского государственного педагогического университета. — 2004. — № 16. — С. 145—150.
3. Тюков А. А. Проблемные задания в профессиональной подготовке студентов // Сб.: Проблемное обучение в ВУЗе. — М.: Знание. — 1990. — С. 27—34.

Г. І. Крутін, канд. іст. наук, доц.,
кафедра політології і соціології

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Категорія «соціальна відповідальність» у соціології розглядається як ступінь відповідності дій соціальних суб'єктів (особистостей, соціальних груп, спільнот) взаємним вимогам, діючим правовим та іншим соціальним нормам, загальним інтересам.

Як соціальна якість відповідальність спрямовує дії людини, є стимулом вдосконалення, показником соціальної зрілості. Вона, як зазначено у Законі України «Про освіту», є основою моралі, тим стрижнем, на який нанизуються всі інші якості особистості.

В індивіда соціальна відповідальність формується як результат тих зовнішніх вимог, які до нього ставить суспільство, соціальні групи, мікросередовище. Коли ці вимоги індивідом сприймаються, то вони стають внутрішньою основою мотивації відповідальної поведінки.

Демократизація та гуманітаризація системи освіти вносять суттєві зміни не тільки у зміст поняття «відповідальність», а й в умови її формування. Сьогодні практика свідчить про те, що розширення рамок свободи в діях студентів саме по собі не забезпечує розвитку в них соціальної відповідальності. І це не дивно, бо її формування поки що носить переважно стихійний характер і тому малоефективне. В той же час, соціальна відповідальність передбачає, що людина повинна знати свої права та обов'язки, шляхи й засоби оптимальної їх реалізації з урахуванням наслідків, до яких вони можуть призвести.

Формування соціальної відповідальності є одним із найважливіших завдань підготовки молоді до вступу у суспільне життя як активної сили, що буде вносити реальний вклад в розвиток країни. Це особливо актуально у зв'язку з демократизацією суспільства, зі зростанням соціальної ролі особистості, адже за таких умов межі відповідальності особи значно розширюються.

Забезпеченню ефективності формування соціальної відповідальності студентів у процесі їх навчання має слугувати самостійна робота. Саме в самостійній роботі проявляється суть особистості, її основні потреби, моральна вихованість, вольові якості. І саме вона (самостійна робота), а не монологічний тип викладання, який значно обмежує можливості студентів у прояві своїх власних почуттів, ініціативи, самостійності і творчості, дає можливість пробудити зацікавленість у процесі та результатах навчальної праці, сприяє засвоєнню міцних, глибоких, осмислених знань, виробленню бажання знати більше. Це дуже суттєво, якщо врахувати, що відповідальні дії включають у себе і пізнавальний, і емоційно-вольовий, і практичний компоненти. Крім того, самостійна робота — це набуття вмінь та навичок, необхідних для подальшої ефективної, а отже відповідальної діяльності.

З іншої сторони, самостійна робота дає можливість ширше впроваджувати індивідуальний підхід, який сприяє адекватному розвитку здібностей і знань студентів. Безумовно, за таких умов процес формування соціальної відповідальності студентів стає значно ефективнішим.

І. В. Кулага, канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра політичної економії обліково-економічних ф-тів